

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Erika Martišová

Netradičné formy rozvoja environmentálneho poznania a cítenia detí

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Osvedčená skúsenosť odbornej praxe

Nitra

2012

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr, Erika Martišová

Kontakt na autora: Materská škola Hospodárska 7, 949 01 Nitra

Názov OPS/OSO: **Netradičné formy rozvoja environmentálneho poznania a cítenia detí**

Rok vytvorenia 2012

OPS/OSO:

Odborné stanovisko vypracoval:

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe bola vytvorená z prostriedkov projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

hodnoty, výchova, environmentálna výchova, kritické myslenie, netradičné formy, spolupráca s rodinou, zážitkové učenie

Anotácia

Cieľom mojej práce je poukázať na aplikovanie environmentálnej výchovy do školského vzdelávacieho programu. Práca obsahuje teoretické zdôvodnenie potreby a oprávnenosti environmentálnej výchovy ako jednej z prierezových tém, vlastnú skúsenosť a netradičné formy pri jej realizácii v edukačných aktivitách a v spolupráci s rodinou.

OBSAH

Úvod

1 Poznaj sám seba, ži zdravo

1.1 Poznaj sám seba ži zdravo- námety, aktivity, edukačné hry k obsahovému celku

2 Životné prostredie v blízkom i vzdialenom okolí

2.1 Životné prostredie v blízkom i vzdialenom okolí – námety, aktivity, edukačné hry k obsahovému celku

3 Voda a jej význam pre život

3.1 Voda aj jej význam pre život – námety, aktivity, edukačné hry k obsahovému celku

4 Poznaj a chráň prírodu a živočíchy v nej

4.1 Poznaj a chráň prírodu, živočíchy v nej – námety, aktivity, edukačné hry k obsahovému celku

Záver

Zoznam príloh

ÚVOD

V mojej práci opisujem aplikáciu environmentálnej prvkov do školského vzdelávacieho programu našej materskej školy. Environmentálne poznanie a cítenie detí sa snažíme rozvíjať netradičnými formami ako sú projektové vyučovanie, kritické myslenie, spolupráca s rodinou a v neposlednom rade zážitkové učenie. Pri poznávaní prírody ako organickej súčasti životného prostredia pôsobíme najmä na emocionálnu a vôľovo-aktívnu stránku osobnosti dieťaťa. Vytvárame vhodné podmienky pre pozitívne zážitkové učenie. Uvedomujeme si, že človek je súčasťou prírody a je s ňou úzko spätý. Je preňho zdrojom poznania, dáva mu príležitosť na konkrétne zmyslové poznávanie. Preto je dôležité už deťom predškolského veku napomáhať získavať stále nové informácie o prírode a jej ochrane. Vlastná skúsenosť dieťaťa je komplexná, otvorená, neustále sa dopĺňa a skvalitňuje v procese výučby.

V koncepcii našej materskej školy máme vypracovaný interný ENVIROPROJEKT, prostredníctvom ktorého zapracovávame prvky environmentálnej výchovy do denných edukačných zložiek.

Cieľom mojej práce je ukázať, ako som rozpracovala jednotlivé obsahové celky nášho Enviroprojektu / v práci mám rozpracované 3 obsahové celky/.

Enviroprojekt je rozdelený do 6 obsahových celkov:

- I. Poznaj sám seba, ži zdravo
- II. Životné prostredie v blízkom i vzdialenom okolí
- III. Voda a jej význam pre život
- IV. Poznaj a chráň prírodu a živočíchy žijúce v nej
- V. Chcem dýchať čerstvý vzduch
- VI. Poznaj a chráň dedičstvo starých rodičov, kultúra a pamiatky nášho mesta

Každý celok obsahuje úlohy zodpovedajúce danej téme. Je len na učiteľke akú úlohu si vyberie, kedy ju zaradí do edukačného procesu a akou formou splní daný cieľ.

Hlavnou myšlienkou projektu je, uvedomiť si, že akékoľvek ohrozenie životného prostredia je akútnym nebezpečenstvom pre všetkých. Túto realitu by mal pochopiť každý človek vytvoriť si tak pozitívny vzťah k prírode a životu vôbec.

V spolupráci s rodinou realizujeme spoločné aktivity EKO rodina, na ktoré sa vždy tešia deti aj ich rodičia.

Prostredníctvom projektu doplníme výchovnú a vzdelávaciu činnosť a rozvíjame o nasledovné **klúčové kompetencie** :

- zaujímať sa o dianie v rodine, v materskej škole a v bezprostrednom okolí
- pozeráť sa na svet aj očami druhých
- správať sa v skupine, kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem
- preberať spoluzodpovednosť za seba i za činnosť skupiny
- plánovať , organizovať a hodnotiť činnosť
- prejavovať ohľaduplnosť k svojmu prostrediu
- počúvať aktívne a s porozumením myšlienky a informácie rôznych médií,
- hľadať a objavovať súvislosti medzi jednotlivými informáciami, objavovať tie, ktoré sú nápomocné pri riešení problému
- zdôvodňovať svoje názory, prejavovať postoje, vyslovovať jednoduché úsudky,
- hodnotiť spontánne a samostatne vo svojom bezprostrednom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé na veciach, osobách, názoroch.
- prejavovať zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového
- využívať primerané pojmy, znaky a symboly,
- pozorovať , skúmať, experimentovať
- klásť otázky a hľadať odpovede, aby porozumelo obklopujúcemu svetu vecí, javov, dejov vzťahov

1 POZNAJ SÁM SEBA, ŽI ZDRAVO

Vytýčené čiastkové ciele k danému okruhu:

- v rámci socio-emocionálnej oblasti viesť deti k empatii formou hier, využívať prvky prosociálnej výchovy, chrániť a pomáhať iným
- využívať prvky tvorivej dramatiky, zaraďovať detské hry a pohybové hry – napodobňovanie zvierat, kvetov, ako sa cíti choré zviera, uvädnutý kvet, polámaný strom, hrať divadielka na danú tému spolu učiteľka a deti
- napomáhať vlastnému zdraviu aktívnym pohybom a zdravou a vyváženou stravou, zúčastniť sa na pochode zdravia
- pripraviť letáky, obrázky so zdravými a nezdravými potravinami, so zdravým a nezdravým spôsobom život
- uskutočniť týždeň zdravej výživy v MŠ
- veľa športovať, pohybovať sa na čerstvom vzduchu, šport v MŠ – korčuľovanie, plávanie, vychádzky do prírody, ŠVP
- poznať názvy potravín, vedieť pomenovať základné potraviny, rozlíšiť druhy ovocia a zeleniny, mliečne výrobky, chlieb
- rozlíšiť zdravé a nezdravé potraviny

1.1 Poznaj sám seba, ži zdravo- námety, aktivity, edukačné hry k obsahovému celku

Edukačná úloha: symboly zdravej výživy

Edukačný cieľ: pestovať pozitívne vzťah k prírode. Rozvoj estetického cítenia. Podporiť zdravie detí.

Formy a metódy: riadený rozhovor, skupinové a individuálne práce detí

Edukačný materiál: košík s ovocím, misky, poháre

Edukačná aktivita:

1. ÚVODNÁ ČASŤ

a) Vzbudenie záujmu:

Príbeh o krásnom, ale smutnom jablčku, ktoré sa stratilo dievčatku cestou pri zbere úrody v ovocnej záhrade. Áno, vypadlo dievčatku z deravého košíka a spadlo do blata. Ako sa skončí osud jablčka, to si spoločne dotvoríme s deťmi.

b) Riadený rozhovor:

1. Čo pre teba znamená jablko?
2. Význam jablka v živote.
3. Vymenuj aj niektoré iné druhy

ovocia!

Jablko je symbolom zdravej výživy a naším národným ovocím. Obsahuje vitamíny, pektíny, minerálne látky a vlákninu. Je bohaté na vitamín C a nespôsobuje alergiu.

Každý si to svoje jablčko z košíka ohmatá, ovonia. Cítite tú vôňu? Tieto jablčka dáme tete kuchárke aby nám ich pripravila a mohli sme ich zjesť.

Jablko z papiera:

Potrebujeme: výkres, farby, štetce, farebný papier, nožnice

Deti si namaľujú jablčko podľa svojich predstáv aj s listom. Kým jablčko schne, si poskladajú červíka a keď je jablko suché, prilepia červíčka na jablčko.

Postupne si na strome môžeme jablčka spočítať a zaspievať pieseň s pohybovou improvizáciou.

(foto: Martišová, E., 2011)

HPH: Bolo raz jablíčko

Bolo raz jablíčko krásne, malo líčka červené.

Jeho jasná farba žiari, ach mamka daj ho mne.

Keď som zahryzol doň zúbky,

Pochytil ma veľký strach, lebo červík vyšiel z hĺbky

A stal si na svoj prah.

Bolo nám to obom trápne, že ma nahryznutý dom,

On sa urazene vztýčil a vyplazil sa von

/Pohybová improvizácia Spievankovo 2 /

V priebehu tohto dňa pripravíme čaj zo šupiek jablka s medom – pitný režim. Keďže sa celý týždeň nesie v znamení vitamínov, tety kuchárky a mamičky pripravia jablkovú maškrtku

/burza receptov- nástenka/

Jablkový SHREK, mňam, mňam

(foto Martišová, E., 2011)

Hádanky zamerané na ovocie:

- Bielym kvitne, zeleným odvisne, červeným odpadne. Čo je to? (JABLKO)
- Nepečené, nevarené a celý svet je tým odchovaný. Čo je to? (OVOCIE)
- Najprv šaty zelené, potom nosí červené a keď už belasé má, s dobrou chuťou zjesť sa dá. Čo je to? (SLIVKA)
- Bielym kvitne, zeleným odvisne, červeným odpadne. Čo e to? (JABLKO)
- Sedí pani v kríčku v červenom ručníčku. Čo je to? (JAHODA)
- Sprvu biele, potom zelené, potom očervenie a srdce mu je ako kameň. Čo je to? (ČEREŠŇA)

Hádanky zamerané na zeleninu:

- Sedí pani v pivnici, vlasy sú jej na slnci. Čo je to? (MRKVA)
- Sedí pani pri okne, suknička jej mokne, príde pán kapitán, hlavičku jej zotne. Čo je to? (KAPUSTA)
- Záplata na záplate a švika nikde? Čo je to? (CIBUĽA)
- So slzami ho jedávame, a predsa nám chutí. Čo je to? (CHREN)
- Biela je, nie je deň, čierna je, nie je noc, zelená je, nie je tráva, chvostík má a nie je krava. Čo je to? (REĎKOVKA)

- nakresli päť druhov ovocia

- nakresli päť druhov zeleniny

Aktivita: Košík ovocia

Deti sedia v kruhu na podložkách a každý je má obrázok ovocia. Na povel „Vymenia sa jablká a hrušky“ sa deti vymenia. Potom sa vystriedajú ďalšie dvojice detí. Nakoniec sa vymení celý košík ovocia.

Hrali ste sa na košík ovocia. Takýto košík ovocia máte pred sebou, ale ešte nám niečo pribudlo do košíka, čo je to? Zelenina. Deti pomenúvajú zeleninu Ovocie a zelenina obsahujú najviac vitamínov, hlavne keď sú surové. Vysvetlíme si pojem surové.

Rozprávame sa akú zeleninu poznáme, triedime ovocie a zeleninu, opisujeme obrázky.

Na záver aktivity si deti vypracujú pracovný list: Vyfarbi len tú časť, ktorú jeme /príloha 1/

Vzor prípravy, oblasť hudobnej výchovy:

Obsahová oblasť vzdelávania: oblasť rozvíjania estetickú gramotnosti

Tematický okruh: KULTÚRA

Obsahový štandard: vyjadrenie charakteru piesne na detských hudobných nástrojoch a dramatickými výrazovými prostriedkami

Výkonový štandard: stvárniť detskú piesne dramatickými výrazovými prostriedkami

Veková skupina detí: najstaršia: 5-6 ročné deti

Všeobecné výchovné ciele:

1. Afektívna oblasť- Vyvolať stav harmónie a pohody na základe estetického zážitku.

2. Kognitívna oblasť- Poznať ročné obdobie – jeseň podľa typických znakov.

3. Psychomotorická oblasť- Nadobúdať elementárne základy pohybovej kultúry a rytmiky.

Konkrétny výchovný cieľ/ciele:

V rozličných hravých formách práce s piesňou uplatňovať zmysel pre rytmus, inštrumentálny sprievod s využitím hry na detských rytmických hudobných nástrojoch a dramatizáciu.

Obsah (téma) výučby: Piesne o ovocí a jeseni: Záhady našej záhrady, Fúka vetrík,
Oberaj ovocie, oberaj

Téma týždňa: Ovocie a zelenina

Podmienky výučby:

→ **príprava prostredia:** deti sedia pri motivácii v polkruhu na koberci pred magnetickou tabuľou, pri hlavnej časti stoja v kruhu, pri vykresľovaní sedia pri stolíkoch.

→ **pomôcky:** košík, skutočné ovocie a aj obrázky (jablko, hruška, slivka, hrozno), obrázky s nakresleným ovocím na šnúrke, klobúk, gitara, detské hudobné nástroje (paličky, roľničky, triangle, tamburíny), farbičky, pracovný list- vymal'ovanka

Stručná osnova plánovaných výchovných aktivít:

1.časť- Motivácia (hádanie hádaniek)

Sústredím deti na počúvanie básne a báseň im prednesiem:

„V záhrade, v tom krásnom sade, tam je veľa zvláštnych vecí.

Od jari až do jesene chodíme tam radi všetci.

Sú tam stromy, sú tam kríčky, známe, no i neznáme.

Tak sa teraz o nich pekne na hádanky zahráme“.

Vyzvem deti, aby po skončení veršovanej hádanky skúsili uhádnuť názov ovocia, ktoré sa so slovami v básni rýmuje. Prednesiem deťom hádanky o ovocí.

„V jeseni pod jabloňou nehrajte sa na vlčka!

Do trávy tam cupkajú, hádajte čo?“ Deti: „Jablíčka!“

„Z tenkej stopky rozšíri sa do tučného bruška.

Trháme ju, keď je žltá, čože je to?“ Deti: „Hruška!“

„Vo vinici drobné kríčky a pri každom polienko.

Strapce sladké, strapce zlaté, čože je to?“ Deti: „Hrozienko!“

„Zo stromu nám z diaľky kyvká, má kôstku vo vnútri,

ale zato je sladká. Je to modrá, zamatová...“ Deti: „Slivka!“

Ovocie postupne v priebehu hádaniek deti umiestňujú z košíka na magnetickú tabuľu.

2.časť- Cvičenie dychové, rytmické a melodické (rozospievanie sa).

Deti počas motivácie po každej uhádnutej hádanke rytmizujú názov ovocia, rytmus slov ovocia ja-blko, hruš-ka, hro-zien-ko, sliv-ka. Názorne to deťom predvediem, potom vytlieskajú sami- rukami, ale aj za pomoci hudobných nástrojov, po každej slohe piesne si nástroje posúvajú, vymieňajú.

Za každou uhádnutou hádankou začnú spievať známu pieseň „Záhady našej záhrady“. Deti sprevádzam hudobnom nástroji - flaute, deti pri speve piesne vytlieskávajú jej rytmus rukami i hudobnými nástrojmi. Po skončení piesne pozbieram hudobné nástroje.

Rozdelím deti na 2 skupiny- stromy a vietor. Deti -„stromy“ utvoria koleso, pochyťajú sa za ruky, kráčajú v štvrtinovom rytme a spievajú známu pieseň „Fúka vetrík“. Ostatné deti fúkaním ústami na slabiku “fú“ znázorňujú „vietor“(postupne zosilňujú výdychový prúd- slabý, silnejší, silný). Skupiny detí si svoje úlohy vymenia.

3.časť- Hlavná časť (návik novej piesne) Oberaj ovocie /príloha 2 notová osnova /

- pri speve piesne budú napodobňovať dramatizačné pohyby k piesni:

1-2 takt - postavia sa na špičky nôh a znázorňujú oberanie ovocia zdvihnutými rukami nad hlavou

3-4 takt – ukladajú imaginárne ovocie do imaginárneho koša pred sebou

5-6 takt – krúživými pohybmi hladkaním brucha znázorňujú, že ovocie je dobré

7-8 takt – rukou otáčanou v v lakti a zápästí naznačujú mávanie

- sadár zbiera po dospievaní piesne vždy deťom rozprávam o jeseni, ovocí: „Iste ste si deti všimli, že už prišla jeseň, lebo lístie na stromoch je už farebné- žlté. Spomedzi listov

vykukujú červené jablčka, žlté hrušky, modré slivky, vo viniciach na kríkoch dozrievajú modré, ružové i zelené strapce hrozna. Ľudia majú teraz veľa práce s ovocím. Musia ho poberať, niektoré pozavárať, alebo poukladať na zimu do pivníc. Teraz už vieme, aké ovocie teraz oberajú ľudia v záhradách, uhádli sme si ho v hádankách. Navrhнем deťom hru: „Na oberanie ovocia“, z detí vyberiem sadára (vysvetlím, že to je ujo, ktorý sa stará o ovocné stromy ako mama o deti) vyčítankou:

„ Ten bude sadárom, kto ovocie pozná, od hruštičiek, jablčok, po sladučké hrozná“.

Sadárovi dám na hlavu klobúk, vezme do ruky košík a postaví sa do stredu koleša.

Ostatné deti budú predstavovať ovocie- rozdám im obrázky ovocia na šnúrke, ktoré si zavesia okolo krku.

Vysvetlím im pravidlá hry: len to ovocie (napr. všetky jablká a pod.), o ktorom sa práve spievalo a ukladá obrázky ovocia z krku detí do svojho košíka.

Po dospievaní všetkých 4 slôh piesne vyberiem ďalšieho sadára a ak budú mať deti záujem pieseň a hru sa si zopakujeme 2-3 krát.

4.časť- Záver (práca s pracovným listom) / **príloha 3 pracovný list /**

Vyfarbovanie pracovného listu s natlačeným obrysom ovocia, úlohou detí je vyfarbiť farbičkami len to ovocie, ktoré dozrieva teraz na jeseň v záhradách (hruška, jablko, slivka).

Vyhodnotenie aktivity, spevu a pracovného listu deťmi i učiteľkou na koberci v kruhu.

Popoludnie s rodičmi

Mama, ocko poďme spolu do prírody- jesenná časť:

Anotácia: Prostredníctvom zážitkového učenia získať rodičov pre spoluprácu s materskou školou v oblasti environmentálnej výchovy .

Aktivita: Veľké hľadanie

Ciel: podporovať komunikáciu, samostatnosť, zmyslové vnímanie

Pre každú dvojicu máme pripravenú úlohu napísanú na lístočku.

Dvojice si úlohy losujú a začína veľké hľadanie v prírode.

Ukážky úloh: Nájdite 3 druhy listov, vetrom zaviate semenko, niečo mäkké, niečo škaredé, čo sa dá zjesť, chladné, čo vonia; guľaté; dokonale rovné...

Deti s rodičmi plnia úlohu- vyhľadávajú v okolitej prírode zadanie z lístočka. Na splnenie im dáme určitý časový priestor.

Keď sa skončí veľké hľadanie, každá dvojica komentuje, čo našla.

Aktivita: Dostať sa k označenému stromu

Cieľ: rozvíjať komunikáciu medzi rodičom a dieťaťom, podnecovať fantáziu, predstavivosť a kooperáciu.

Dieťa má oči previazané šatkou. Rodič sa ho snaží previesť za pomoci neverbálnej komunikácie k cieľu. Drží ho za rameno a dotykom ruky za rameno mu odovzdáva pokyny.

(foto Martišová, E., 2010)

2 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE V BLÍZKOM I VZDIALENOM OKOLÍ

Vytýčené čiastkové ciele k danému okruhu:

- viesť deti k aktivite pri zlepšovaní životného prostredia, práce v školskej záhrade
- zber orechov, upratovanie listov
- hrabanie listov, čistenie záhrady
- sadenie a polievanie kvetov
- sadenie pažitky(využitie v zdravej výžive na chlieb) ,sadenie žeruchy, jačmeňa na výzdobu jarného interiéru
- viesť deti k aktívnemu postoju pri separovanom zbere odpadkov, didaktické aktivity a zamestnania na tému: „Čo je odpad?“, separovanie, triedenie – vytvárať primárne environmentálne cítenie

- vytvoriť práce na tému „Zničená príroda sa mi nepáči“
- čo je odpad? Ekológia, chránená krajinná oblasť..... rozhovory, obrázkový
- exkurzia do zberných surovín v Nitre
- výfukové plyny z áut, spaľovanie rôzneho materiálu, odhadzovanie odpadkov mimo koša

2.1 Životné prostredie v blízkom i vzdialenom okolí- námety, aktivity, edukačné hry k obsahovému celku

Edukačná aktivita: Modrá starenka

Edukačný cieľ: prebúdať u detí environmentálne cítenie, citlivosť na prejavy ničenia prírody a životného prostredia.

Edukačný materiál: plagát- nakreslená zemeguľa. Kartičky s vecami, ktoré patria do prírody a ktoré prírode škodia.

Edukačná činnosť: deti sa rozdelia do troch skupín, presunú sa k plagátu, na ktorom je nakreslená zemeguľa a kartičky s rôznymi predmetmi.

Vpravo ☺ veci, ktoré patria do prírody / tráva, kvety, vtáčiky, stromy.../

Vľavo ☹ veci, ktoré do prírody nepatria / plastové fľaše, konzervy, papiere , hrnce, železo...

Pod obrázok veci, ktoré prírode škodia / spray, dym, benzín.../

Edukačné pravidlo: rozdeľovať predmety podľa škodlivosti a neškodnosti pre prírodu bez účasti a zapojenia učiteľky.

Po vytriedení obrázkov vysvetliť, prečo príslušný predmet je zaradený do príslušnej kategórie.

Edukačná kompetencia: širšie poznatky o prírode a životnom prostredí, základy environmentálneho cítenia, priestorová orientácia.

Edukačná hra :Zbieranie odpadkov

Edukačný cieľ: viesť deti k ochrane a starostlivosti o životné prostredie

Edukačný materiál: rôzne veci- odpadky/papiere, plastové fľaše, igelitové tašky, šupy z ovocia.../

Edukačná činnosť: do záhrady umiestnim rôzne veci, ktoré nepatria do prírody.

Deti utvoria dvojice a ich úlohou je chodiť po záhrade a zbierať odpadky.

Opadky postupne prinesú k odpadkovým košom, ktoré sú označené príslušnou značkou.

Na záver spoločne triedime odpad.

Edukačné pravidlo: Edukačnej hre predchádza edukačná aktivita v triede. S deťmi sa rozprávame o odpade, naučíme sa značky, ktorými sú označené kontajnery, vysvetlíme si prijateľným spôsobom pojmy: separácia, odpad, bioodpad.

„Porozhadzovať odpad“, Pozbierať odpadky, zdôvodniť prečo nepatria do prírody, separovať odpad.

Edukačná kompetencia: Uvedomenie si potreby ochrany prírody.

S deťmi si prezrieme prezentáciu o odpade./ príloha 4 prezentácia Odpad /

Kladiem otázky počas prezentácie, riadeným rozhovorom sa rozprávame o triedení odpadu, recyklácii, deťom vysvetľujem jednotlivé časti.

Porozprávame sa o našom EKO týždni, vysvetlíme s pravidlá EKO rodiny / **dotazníky pre rodičov**, ktorí ich spolu s deťmi vyplnia / **príloha 5 Dotazník pre rodičov /**

Každý rok sa zúčastňujeme oslavy Dňa Zeme v mestskom parku na Sihoti. Program pripravujú iniciatívne učiteľky MŠ a zameriavajú sa na ochranu prírody a ekológiu formou dobrodružnej cesty prírodou. Deti na 9 stanovištiach spoznávajú zeleninu a ovocie, rastliny a zisťujú vplyv kyslých dažďov na prírodu. Každý, kto úspešne absolvuje všetky stanovišťa, dostane sladkú odmenu a účastnícky diplom.

3 VODA A JEJ VÝZNAM PRE ŽIVOT

Vytýčené čiastkové ciele k danému okruhu:

- viesť deti k tomu, aby poznali význam vody pre človeka, šetrili ňou a učili ju vážiť, viesť ich k pochopeniu príslovia: „VODA – ZLATO NAJCENNEJŠIE...“
- poznať rozdiel medzi pitnou a úžitkovou vodou
- poznať neodmysliteľnú potrebu vodných tokov, potokov, jazier, exkurzia do parku pozorovať živočíchy žijúce v okolí vodných tokov
- polievanie záhrady, kvetov
- využiť myšlienku „DEŇ ZEME“, kde deti poznávajú pramene svojho mesta- zdroje pitnej vody a čistia prameň „Svoradov“ pod Zoborom, exkurzia k jaskyni

3.1 Voda a jej význam pre život -námety, aktivity, edukačné hry k obsahovému celku

Edukačná hra: Na obláčiky

Edukačný cieľ: poznať význam vody pre život na zemi

Edukačný materiál: vankúšiky, primeraná hudobná nahrávka

Edukačná činnosť: deti znázorňujú kolobeh vody v prírode. V rukách majú vankúšiky.

Na začiatok sú všetky deti zhromaždené v kúte, v drepe a predstavujú more.

Vstávajú z drepu, stúpa para z mora. Chodia s vankúšikmi po triede- vytvárajú sa malé obláčiky.

Zhromaždia sa na jednom mieste- spájajú sa do väčších oblakov, až sú veľmi ťažké.

Rozídu sa a behajú po triede, až padnú na zem ako kvapky dažďa- začne fúkať vietor a pršať.

Pohyb sa stále zrýchľuje a deti sa vracajú do kúta, kde sa hra začala- kvapky spadli na zem, kde sa zbiehajú a tvoria potôčiky, potom rieku a tá vteká do mora.

Deti vytvoria znovu more. Činnosť realizujem za sprievodu hudobnej nahrávky.

Edukačné pravidlo: Deti menia činnosti podľa pokynov.

Edukačná kompetencia: Chápanie zmien v počasí, pohybu mrakov na oblohe, dažďa.

Edukačná hra: Tam, kde sa voda liala

Edukačný cieľ: poznať význam šetrenia vody

Edukačný materiál: pohár, zubná kefka, zubná pasta, zazátkované umývadlo

Edukačná činnosť: jednoduchý dôkaz, ako denne plytváme vodou. Každé dieťa necháme, nech si umyje zuby práve tak, ako to robí doma. Budú deti, ktoré použijú pohár, ale väčšina si bude umývať pod tečúcou vodou. Porovnáваме koľko vody vyteklo do umývadla - toľko sme plynuli so spotrebou pri použití pohára. Určite značná časť detí si uvedomí jedinečnú možnosť šetriť s vodou.

Môžeme túto hru robiť aj súťaživou formou - kto plynul najviac (najmenej).

Pokusy s vodou:

1. Do dvoch nádob dáme rovnaké množstvo vody. Jeden pohár uzatvoríme, druhý necháme odokrytý. Označíme si výšku hladiny vody. O niekoľko dní porovnáme ako hladina klesla.
2. Z plastických téglíkov urobíme prekvapkávajúce vodné hodiny a pozorujeme ako dlho trvá kým voda po kvapkách vytečie.
3. Na jeden tanierik postrúhame jablko, na druhý mrkvu a na tretí zemiak. Pozorujeme, ako sa budú potraviny meniť.
4. Medzi dva listy hodvábného papiera položíme kvetinu a zaťažíme ju. Potom pozorujeme, že papier je vlhký.
5. Pripravíme dva suché poháre. Do jedného dáme niekoľko lyžíc čerstvej zeminy, druhý necháme prázdny. Oba prikryjeme tanierikmi. Na druhý deň pozorujeme kvapky vody v pohári so zeminou.
6. Pri dodržiavaní bezpečnostných opatrení, robíme s deťmi pokusy so skvapalňovaním pary, topením ľadu a snehu.

Umývam si ruky s básničkou - Jedno z pravidiel našej školy:

1,2,3,4,5 umyjem si rúčky hneď

Deti už v najmladšej vekovej skupine učíme ako šetriť vodu, vedíme rozhovory na tému:

Voda okolo nás.

Výkonový štandard:

- počúvať s porozumením, slovné reagovať na otázky, komunikovať prijateľným spôsobom (SEO, Ja som)

Hovoríme s deťmi na tému voda - kde všade je, na čo ju deti používajú, kde sa nachádza čistá voda a ktorú nemôžeme piť. Je dobre, že všade okolo nás je veľa vody - veď bez vody sa nedá žiť. Ľudia a zvieratá ju pijú, rastliny a stromy nasávajú koreňkami. Vodu nájdete

v prameni, v potoku, potoky sa spájajú do riek, rieky vtekajú do jazera alebo do mora. Voda je v oblakoch a v podobe dažďa padá na zem. Keď padá taký dažď, ktorý zamrzne, hovoríme, že padajú krúpy. Keď prší, voda sa prechádza, keď sneží, voda lieta, keď zamrzne rieka, voda čaká.

Problémové otázky:

- Je to všetko pravda?
- Vieš akú má voda farbu ?
- Ako sa volá zamrznutá voda?
- Čo všetko žije vo vode?
- Prečo sa musíme o vodu starať, aby bola čistá?

Pozrieme si encyklopédie, prezentáciu o vode a jej význame pre život / **príloha 6**
prezentácia: Voda a jej význam pre život /

Vediem s deťmi riadený rozhovor .

Každý rok s deťmi uskutočníme prechádzku k prameňu pitnej vody na Zobore.

(foto Martišová, E., 2011)

Pozorujeme prameň, vyčistíme od prípadných nečistôt.

(foto Martišová, E., 2011)

Uskutočňujeme prechádzky k rieke, pozorujeme tok rieky a zvieratká na nej.

(foto Martišová, E., 2010)

Staráme sa o rastliny a živý kútik – akvárium.

ZÁVER

Cieľom mojej práce bolo uviesť spôsob a príklady ako aplikovať environmentálnu výchovu do školského vzdelávacieho programu. Vychádzala som z obsahových celkov nášho interného Enviroprojektu, doplnila som zaujímavé aktivity, ktoré do denných edukačných zložiek aplikujeme priebežne počas celého školského roka.

Deti zážitkové učenie vnímajú intenzívnejšie a aj nadobudnuté vedomosti sú potom trvalejšie. Snažíme sa s nimi pracovať v prepojení s vonkajším prostredím a s rodinou. Len takáto vzájomná spolupráca nás všetkých naučí upustiť od memorovania a vedie nás vnímať a myslieť, citlivejšie.

Vidieť, počuť, ohmatať, ovoňať ja zážitková skúsenosť, ktorú som sa snažila aplikovať do každej environmentálnej aktivity pre deti. Tieto formy učenia a spoznávania, vedú deti informáciám porozumieť a prakticky ich využívať.

Väčšinu edukačných pomôcok som si pripravila sama, alebo spolu s deťmi, ale najviac podnetov nám dávajú obklopujúce reálie a príroda sama. Pri ich tvorbe som sa snažila uplatniť svoju tvorivosť, predstavivosť a komplexnosť pohľadu.

Verím, že moja práca aspoň malou mierou skvalitní spôsob zapracovania environmentálnej výchovy do všetkých organizačných foriem edukácie detí.

Zoznam bibliografických zdrojov

Guziová, K. 2011 Ešte raz o predprimárnom vzdelávaní. In: Predškolská výchova, 2011, 65,č.6 ISSN 0032-7220

Kostrub, D. a kol. 2005. Dizajn procesu výučby v materskej škole. Rokus s.r.o. 2005. ISBN: 80-89055-56

Miňová, M. – Gmitrová, V. – Knapíková, Z. – Mochnáčová, H. 2005. Environmentálna výchova v materskej škole. Rokus s.r.o. Prešov. 2005. ISBN: 80-89055-53-2

Podhájecká, M a kol. 2007. Edukčnými hrami poznávam svet. Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta. 2007 Prešov. ISBN: 978-80-8068-599-7

Internetové zdroje:

http://sk.wikipedia.org/wiki/Environment%C3%A1lna_v%C3%BDchova

<http://www.infovek.sk/predmety/enviro/index.php>

<http://www.zelenaskola.sk/aktuality/environmentalna-ychova-ako-prierezova-tema-skolskeho-vzdelavacieho-programu>

www.vcely.sk

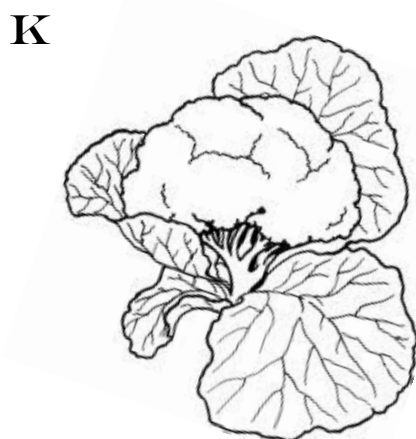
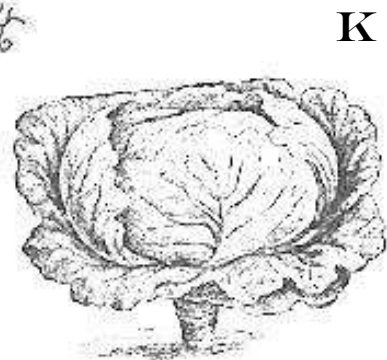
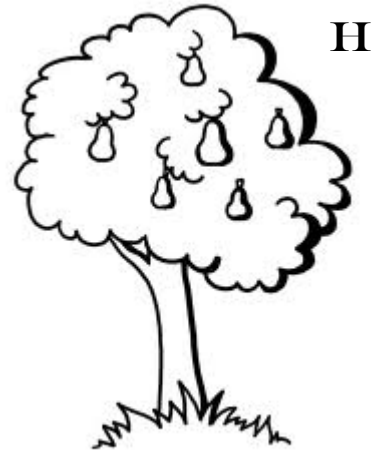
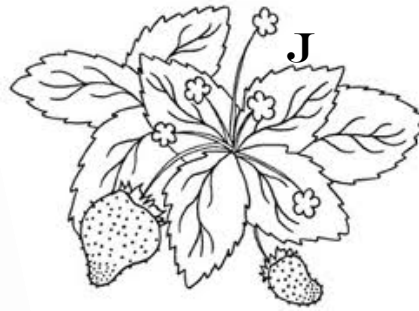
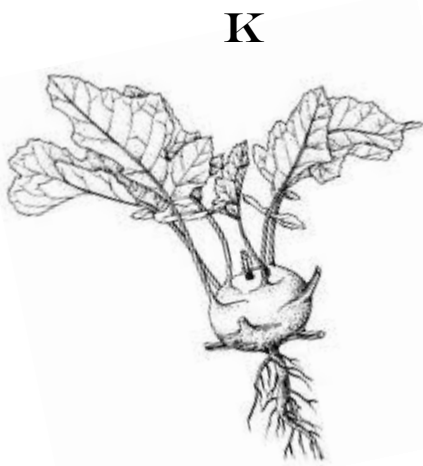
www.vcelarstvo.sk

ZOZNAM PRÍLOH

- Príloha 1** Pracovný list: Vyfarbi tú časť, ktorú jeme
- Príloha 2** Notová osnova, pieseň Oberaj ovocie
- Príloha 3** Pracovný list: Ovocie a zelenina
- Príloha 4** Prezentácia: ODPAD
- Príloha 5** Dotazník pre rodičov
- Príloha 6** Prezentácia: Voda a jej význam pre život

Prílohy:

Príloha 1 Pracovný list: Vyfarbi tú časť, ktorú jeme

Príloha 2 Notová osnova, pieseň Oberaj ovocie

Pomalý s pohybom

O-be-raj o - vo-cie, o - be - raj,
všetko ho do koša pozbie - raj.
Sladučké, vo-ňa-vé, len do - zre - té,
veď už je po lete, je po le - te.

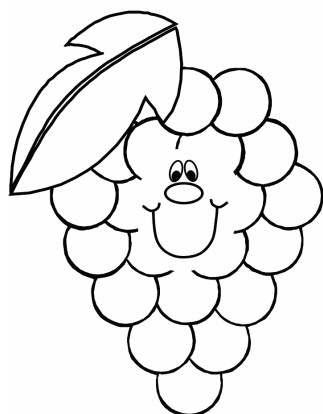
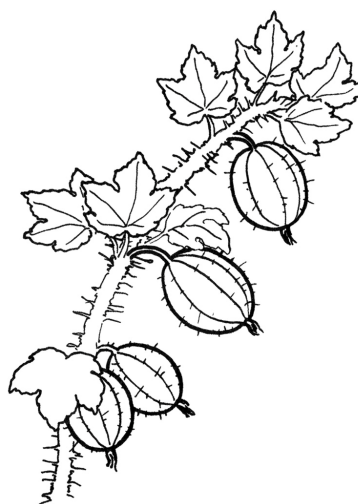
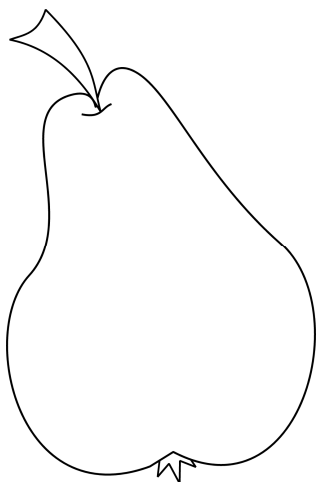
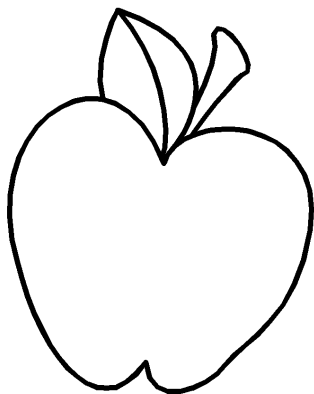
Oberaj jabĺčka oberaj.....

Oberaj hruštičky oberaj.....

Oberaj hrozienko oberaj....

Deti spievajú a pohybom improvizujú text.

Príloha 3 Pracovní list: Ovocie a zelenina

ODPAD

ČO JE TO ODPAD ?

- odpad je akákoľvek vec, ktorú už nepotrebujeme, nevyužívame a je nám zbytočná

- medzi odpad nepatria len veci, ktoré už nepotrebujeme ale aj dym z elektrární či z komína

RECYKLÁCIA

○ recyklácia je triedenie odpadu a následovné opätovné použitie akéhokoľvek odpadu

○ odpad triedime do zberných košov – kontajnerov

PLASTY

PAPIER

SKLO

ČO SA DEJE S ODPADOM ĎALEJ ?

○ odpad putuje do spaľovní alebo na skládky

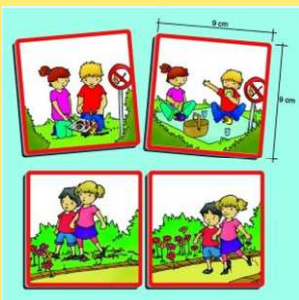

ČO JE BIO ODPAD ?

AKO MŮŽEME ZABRÁNIT VZNIKU ODPADU?

- odpad třídit do kontajnerov příslušnej farby
- keď uvidíme niekoho ako dáva odpad na nesprávne miesto dať ho na správne
- zapájať sa do dobročinných akcií na pomoc a ochranu prírody

Príloha 5 Dotazník pre rodičov

Dotazník pre rodičov:

/rodičia vyplňajú dotazník spolu s deťmi, vysvetľujú im neznáme pojmy, rozprávajú sa o tom, či naozaj dodržiavajú pravidlá eko rodinky.

Rodičia zakrúžkujú odpoveď, ktorá je v ich prípade pravdivá a deti, ak má odpoveď hodnotu 1 bodu, vyfarbia slniečko. Na konci deti slniečka spočítajú a spolu s rodičmi si prečítajú vyhodnotenie.

Rodičia deťom vysvetlia, v čom majú prípadné nedostatky a všetci spolu si sľúbia, že sa budú snažiť o nápravu.

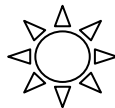
Na konci týždňa všetky deti dostanú nálepky EKO rodina.

Naša rodina je EKO rodina?

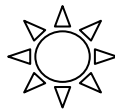
1. Umývate riad pod tečúcou vodou?

Áno	0b
Nie	1b

2. Kупuje výhradne bezfosfátové pracie prášky?

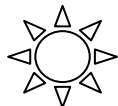
Áno	1b
NIE	0b

3. Používate igelitové obaly?

Áno 0b

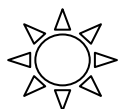
Nie 1b

4. Používate kozmetiku netestovanú na zvieratách?

Áno 1b

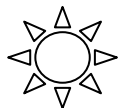
Nie 0b

5. Používate nebielený toaletný papier?

Áno 1b

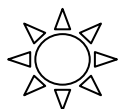
Nie 0b

6. Kупuje hračky na batérie?

Áno 0b

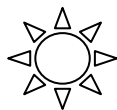
Nie 1b

7. Zasadili ste strom?

Áno 1b

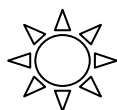
Nie 0b

8. Ak je v byte chladno, oblečie si sveter, nezačne hned' kúrit'?

Áno 1b

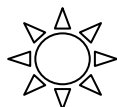
Nie 0b

9. Máte doma knihy o prírode?

Áno 1b

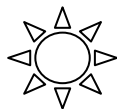
Nie 0b

10. Ak máte na výber , používate recyklovaný papier?

Áno 1b

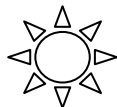
Nie 0b

11. Pri umývaní zubov používate hrnček?

Áno 1b

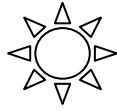
Nie 0b

12. Zabíjate v byte pavúky?

Áno 0b

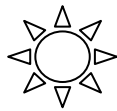
Nie 1b

13. Varíte v hrncoch prikrytých pokrievkou?

Áno 1b

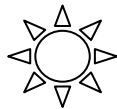
Nie 0b

14. Používate obidve strany papiera predtým než ho odhodíte?

Áno 1b

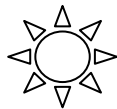
Nie 0b

15. Ak máte malé oblečenie, darujete ho?

Áno 1b

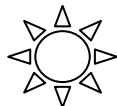
Nie 0b

16. Ak ste hladný, najprv sa zamyslíte nad tým, čo chcete jesť a potom otvoríte chladničku?

Áno 1b

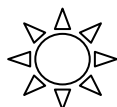
Nie 0b

17. Používate na nákup plátennú tašku, nie igelitovú?

Áno 1b

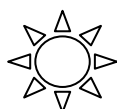
Nie 0b

18. Umývate plastické vrecká na viacnásobné použitie?

Áno 1b

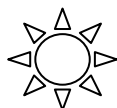
Nie 0b

19. Za každých okolností triedite odpad?

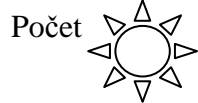
Áno 1b

Nie 0b

EKO RODINA

Počet bodov:

V y h o d n o t e n i e

19- 17 bodov

BLAHOŽELÁME, ste ozajstná rodina, ktorá si váži naše životné prostredie a vedie k úcte aj svoje deti! Naša Zem Vám ďakuje.

17 – 10 bodov

Vaša rodina si váži životné prostredie, ale musí si uvedomiť, že je potrebné konať v tejto chvíli, lebo možno zajtra už bude neskoro.

10 a menej bodov

Rodinka pozor!
budúcnosť našich

Nikdy nie je neskoro, som vo vašich rukách. Vaša ZEM.

Neľahčujte potrebu byť zodpovední. Myslite na
pokolení a doprajte im vôňu lesa, vody a pôdy!

Pravidlo:

Pri vyhodnotení je veľmi dôležité nikoho neodsudzovať, ale len sa porozprávať, ako by to bolo lepšie v praktickom živote.

Prečo je voda dôležitá?

Vodu potrebujem pre svoj život

Vodu potrebuje pre život príroda

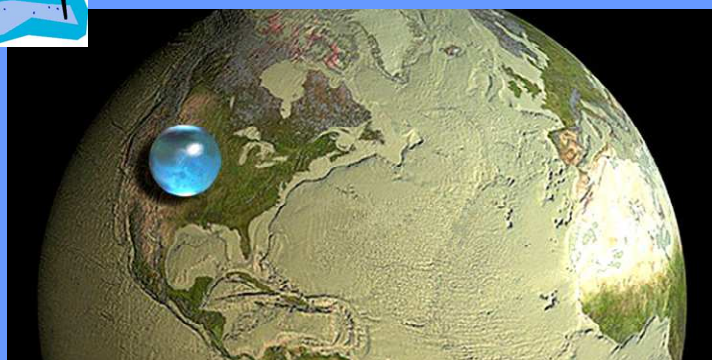
Vodu potrebujú pre život zvieratá

Niektorí ľudia nemajú pitnú vodu

Snívalo sa mi, že na Zemi zostala iba jediná kvapka vody

Musíme vodu šetriť

**1,2,3,4,5 umyjem si
rúčky hneď**

KEĎ MÁME VODU, SME ŠŤASTNÍ

